

№ 124 (25853)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издаётся с 14 марта 1923 года

2023 азы 13 июл – сусæны маейы 13 бон, цыппæрæм

Аргъ 10 сомы

КÆСУТ НОМЫРЫ:

2 НАУКА
Бæрзонд тыллæджы бындур

3 ПОЭЗИЙЫ УЫЛÆНТÆ
Газеткæсджыты сфæлдыстад

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Æвзонг богæлтты æнтыстытæ

Медиафорум

”PRO Кавказ”: адæмты хæлардзинады тых ис дзырдаивады

Знон Дзеуджыхъæуы йæ куыст райдыдта дыккагæм дунеон медиафорум ”PRO Кавказ”. Дзыллон информацийы фæрæзты æмæ медиатыгъады иннæ минæвæртты уæрæх фембæлд арæст цæуы РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНЯЙЛОЙЫ хъæлæрæсæй.

Ныр Цæгат Ирыстонмæ дыккаг хатт æрбамбырд сты Цæгат Кавказы федералон зылды журналисттæ, блогертæ, чыныгуадзджытæ, паддзахадон æмæ æнæкоммерцион структурæты бæрзонд куджытæ, эксперттон æхсæнады минæвæрттæ. Дыууæ бон дæргыты медиабазы архайджыты хъæн ныхас цæуы профессионал дæсны-йады фарстатыл, делегациы уæнгтæ зонгæ кæнындæрæддзинадимæ, дзырты иумæйаг информацийон проекттыл...

Уымæ, сæрмагондæй зæгъын æмбæлы, ацы хатт форум архайджыты фæзуат зынгæ кæй фæуæрæхдæр, уый. Афтæ, Цæгат Кавказы федералон зылды минæвæрттæй уæлдай, Дзеуджыхъæумæ саккаг кодтой Мæскуыйы, Дард Хурыскæссæн æмæ æндæр уæрæсейаг регионты, Белоруссийы, Сомихы, Хуссар Ирыстоны делегацитæ дæр.

Форумы фæлгæты знон йæ куыст райдыдта Цæгат Кавказы федералон зылд æмæ Хуссар Ирыстоны дзыллон информацийы фæрæзты экспозици æмæ чыныгуадзæнты продукциы равдыст-армука.

Экспозицитæ æмæ равдысты æрмæджытимæ базонгæ сты РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар Дзанайты Барис. Цæгат Кавказы федералон зылды УФ-ы Президенты Минæварады бæрзонд куджытæ, Цæгат Ирыстоны Мыхуыр æмæ дзыллон коммуникациы хуыддæгты фæдлы комитеты сæрдар Фидараты Юрий æмæ иннæтæ.

Дунеон медиафорумы архайджытæн зæрдияг салам зæгъын Ирыстоны зæххыл! Дзыллон информацийы фæрæзты куджытæ æмæ эксперттон æмæхсæнады минæвæрттæ ногæй æрбамбырд сты Дзеуджыхъæумæ, цæмæй иумæйаг хъæрутæй бакуой сæ профессионал дæрдæры рæзтыл, цæмæй снысан кæной фидæны æнгомдæр æмархайды

Форумы архайджытæ æмæ уазджытæм цыбыр раныхæстимæ фæсидтысты Фидараты Юрий, РЦИ-Аланийы сæйраг федералон инспектор Сергей Гончаров, Цæгат Ирыстоны Журналисты цæдисы сæрдар Хуысаты Тимур æмæ иннæтæ.

Ныхасы бар лæвæрд æрцыд республикæйы уазджытæн дæр. Уыдон

хъæн сты дзыллон информацийы фæрæзты зындгонд минæвæрттæ æмæ медиатыгъады разгæдæр эксперттæ. Уыдонимæ — телеуынады журналист, УФ-ы Паддзахадон Думæйы депутат Евгений Попов, телеканал ”Санкт-Петербург”-ы генералон директор Александр Малкевич, Кавказы сомихаг институты директор Александр Искандарян, информацийон агентдæт ”ТАСС”-ы пресс-центры размонæг Николай Яковлев, агентдæт ”Минск-Новости”-ы генералон директор Андрей Кривошеев æмæ иннæтæ.

Боны дыккаг æмбисы форум архайджытæ æрбамбырд сты пленарон сессимæ. Уыцы æмбырды архайдта æмæ раныхас кодта РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей Меньяло. Республикæйы размонæг Цæгат Ирыстоны уазджытæн зæрдияг æгасуай загъта, стæй йæ хуыдытæ

фæбæлвырд кодта нæ абоны царды ахсджиагдæр фарстатæм, дзыллон информацийы фæрæзты минæвæртты размæ лæууæг вазыгджындæр хæстæм.

Форум цæттæгæнæг комитеты куд фехъусын кодтой, афтæмæй æмбырды программæйы журналисттæн ис бирæ алыхузон фæмбæлдтытæ: лекцитæ, ”тымбыл стълтæ”, æмæ афтæ дарддæр. Уымæй уæлдай, форумы фæлгæты хыгъд æрцæудзысты хуыздæр журналистон куыстыты конкурсы бæрæггæнæнтæ (уæлахиздæуæтæ æвзæрст æрцæудзысты 8 алыхузон номинациы).

”PRO Кавказ”-ы цы фембæлдтытæ рауад, уыдоны тыххæй æрмæджытæ мыхуыргонд æрцæудзысты ”Рæстдзинад”-ы хæстæгдæр номыры.

хæсдзысты фæндæгты бындурон цалцæг. Уый тыххæй фехъусын кодта Дзеуджыхъæуы бынаттон хиуынаффæйады администрацийы пресс-службæ.

Нæ уацхæссæг

ГАСАНТЫ Валери,
къамтæ систа
ХЪАЙЫРТЫ Дианæ

Ногдзинад

Чырæг бастдзинады фæрæзтæ – Хохы Карцайы

Фæлладуадзæг адæмы цæсты каджын чи у, уыцы Хохы Карцайы æрджытæ æнæкыуыцыйæ пайда мобилон бастдзинады нырыккон фæрæзтæ.

Уый фæрцы ныр хъæуы цæрджытæ æмæ уазджытæ æнæкыуыцыйæ пайда кæнындæр чырæг телефонтæй.

— Кæй зæгъын æй хъæуы, абоны царды мобилон бастдзинад æнæмæнгхъæугæ хуыддаг у. Иуафон нæм Хохы Карцайы цæрджытæ бахаттыдысты, цæмæй бакусæм хъæумæ чырæг бастдзинад бауадзын. Уыцы æууæл хынгæйæ, компани ”МегаФон”-ы минæвæрттимæ иумæ бакуыстам, цæмæй хъæуы æвæрд æрцæуа телекоммуникацион ифтонггæртæ. Ныр бынæттон адæм æмæ хъæуы уазджытæ æнæкыуыцыйæ пайда кæндзысты нырыккон бастдзинадæй, — радзырдта РЦИ-Аланийы Нымæгон райрæзты комитеты сæрдар Гахаты Данил.

Нæ уацхæссæг

Уæрæсе — Хуссар Ирыстон Нымайæн палатæты æмгуыстады бадзырд

Ацы къуырийы кæрон Цхинвалæм ссæудзæн Башкирийы республикæйы Контролон-нымайæн палатæйы бæрзонд куджыты делегаци.

Уый тыххæй фехъусын кодта Хуссар Ирыстоны Контролон-нымайæн палатæйы сæрдары хæди-вæг Хуыбылты Вадим.

Хуыбылы-фырты ныхасмæ гæсгæ, уæрæсейаг регионтимæ æмархайд æнгомдæр кæныны мадзæлтты фæлгæты Хуссар Ирыстон æмæ Башкирийы нымайæн палатæты минæвæрттæ бафысдзысты æмгуыстады бадзырд.

Уæрæсейаг регионы нымайæн палатæйы специалисттæ сæ фæлтæрддзинадæй фæхай кæндзысты хуссарыстойнаг ведомствæйы куджытæн, æрдзурдзысты дарддæры иумæйаг проекттыл.

(Информацийон агентдæт ”Рес”)

Национ проекттæ

Æрдзон фæрæзтæй пайда кæнын æмæ алфамбылай тыгъдæд хъахъхъæнын

РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар ДЗНАЙТЫ Барис профилон республикон министрæтæ æмæ районытæ размонджытæн цы уæрæх æмбырд сарæзта, уым бæстон ныхас рауад æрдзон фæрæзтæй хæдзардзинай пайда кæнын æмæ алфамбылай тыгъдæд хъахъхъæнын фарстатыл.

Фембæлды архайджытæ сæйраг æргом аздæхтой, фыццагдон национ проект ”Экологи”-йы уаг-æвæрдтæ республикæ куд æххæст кæны, уымæ. Зæгъæм, Цæгат Ирыстон кусты амынд национ проекты дæлхайдæ — программæ ”Бындурон æфснайд”-ы мадзæлттыл. Программæйы сæйрагдæр нысан у

рæг кæнын, экологон æгъдæуæй зæрдæхсайгæ чи у æмæ асыгъдæг кæнын чи бынæттæ хъæуы, уыдон. Уыцы куысты фæткыл дзургæйæ, Дзанайты Барис профилон ведомствæйы минæвæрттæн бахæс кодта, цæмæй сног кæной, алфамбылай æрдзы уавæрыл æвæрæрдæм чи зыны, уыцы объектты номхыгъд.

æнæзакъон бырондæттæ æмæ æндæр тæсæг хуыддæгтæй цæрæн ба- нæттæ æмæ сæ алфамбылай асыгъдæг кæнын.

РЦИ-Аланийы æрдзон фæрæзтæ æмæ экологион министр Бæззаты Вадим бæстон радзырдта, программæйы мадзæлтты министрæд æмæ йæ дæлбар ведомствæтæ куд куысн, уый тыххæй. Йæ ныхасмæ гæсгæ, сæрмагонд рейдон къордтæ иудадзгæдæр бæ-

Ахæм номхыгъд арæст куы æрцæуа, уæд та федералон министрæдты размæ фарста æвæрд æрцæудзæн, цæмæй уыцы объектты аиуварс кæнынæн радих кæной æхцайы фæрæзтæ.

— Национ проект ”Экологи”-йы фæлгæты республикæ кусты алфамбылай æрдз хъахъхъæнын чалдæр программæйыл. Уыдонæй иу у ”Бындурон æфснайд”. Ацы программæйы фæрцы рекультивацигонд

дæргонд цæуын æмæ цæрæн бынæттæ донивылдтытæй бахъахъхъæнын нысанæм арæст плантæ куд æххæст кæнын, уымæ дæр.

Æппæт фарстаты фæдлы дæр докдæгтæ скодтой бæрзонд ведомствæты минæвæрттæ.

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг æмæ Хицауады пресс-службæ

Газетфыссынад

”Рæстдзинад” — 2023 азы дыккаг æмбисæн

Кæронмæ æрхæстæ кæны 2023 азы дыккаг æмбисæн газеттæ æмæ журналтæ рафыссыны кампани. Иннæ хæттытæ ныр дæр та ”Рæстдзинад”-ы иузæрдийон кæсджытæ рафысдзысты сæ уарзон газет.

Фæлæ, цард ”зынаргъдæр” куд кæны, афтæ рæстæгæй-рæстæгæм бафты газеттæ æмæ журналтæ рафыссыны аргъыл. Афтæ уыздæн ныр дæр. 2023 азы дыккаг æмбисæн газет ”Рæстдзинад” рафыссыны аргъ у 1356 сомы; адæмы лъгонтон къордтæм чи хауы, уыдонæн та газет рафыссæн ис асламдæрæй, ома, 1106 сомы æмæ 82 капеккæй.

Нæ зынаргъ газеткæсджытæ, Ирыстоны истори, ирон адæмы æгъдæутæ, ирон æвзаг, ирон фысджыты, ныгъ æнджыты уацмыстæ зонын уæ кæд фæнды æмæ, нæ рæзгæ фæсивæд сæ мадæлон æвзаг уарзонæй йæ ахуыр кæной, уымæ кæд бæллут, уæд, уæ хорзæхæй, рафыссут газет ”Рæстдзинад”. Æмæ æхсæз маейы дæргы алы хæдзарæн дæр хæсдзæн ног хæбæрттæ, зонгæ уæ кæндзæн, Ирыстон æмæ Уæрæсейы царды цы ивдзинæдтæ цæуы, уыдонимæ, дзурдзæн уын нæ ивгъуыды, нæ абон æмæ нæ сомбонны тыххæй.

Алы ирон хæдзарæн дæр — газет ”Рæстдзинад”!

Газет рафыссæн ис 15 июлмæ.

РЕДАКЦИ

Дзырды фарн

... хъæлдзæг куы вæййы лæг, уæд ын æнтысгæ дæр фылдæр кæны.

ХЪУЫЛАДЖЫ Созырыхъо

Куыстад

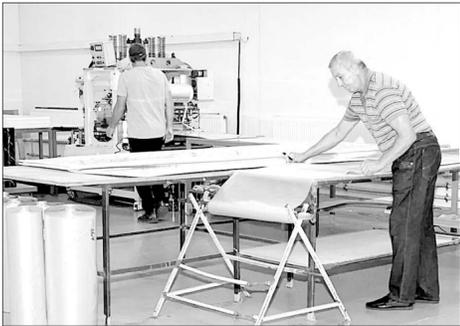
Технопарк "Фарн-ДВС": райрæзты нысанта

Цæгат Ирыстоны Сæргълаууæг Сергей МЕНЯЙЛО Рахизфары районы бабæрг кодта технопарк "Фарн-ДВС". Республикæйы Сæргълаууæг базонгæ куыстуаты архайдмæ æмæ компанийы разамонджытæ æрдырдта дарддары райрæзты нысанта.

æмæ йын уыцы æууæл фадат дæтты, цæмæй йæ продукцийы рауагъд фылдæр кæна, стæй йæ хæрзхæддзинад дæр уа рæстæджы домæнты аккаг.

"Фарн-ДВС" йæ куыстадон архайдæй æппæт республикæйы дæр хорз зындгонд у. Бирæкбаздзын куыстуат уадзы, хæдзары дзаумайы рауагъды æмæ цæрæнуæттæ аивгæнæн куыстыты кæмæй пайда кæнынц, пластик æмæ æндæр нырыккон æрмæджытæй арæст ахæм продукци.

Иæ фембæлдæн хатдзæгтæ кæнгæйæ, Сергей МЕНЯЙЛО куыд бафиппайдта, афтæмæй куыстуат уæрæх пайда кæны инновацион технологитæй

Уый тыххæй фехъусын кодта РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы æмæ Хицауады пресс-службæ.

Нæ уацхæссæг

Барад

Кæйдæр исбонад фæкъахта

Дзæуджыхъæуы Промышленнон районы прокуратурæ зылынгæнаг хатдзæг сфидар кодта, бынатон 25-аздыд цæрæджы ныхмæ цы уголовон хъуыддаг арæст æрцыд, уый фæдыл.

Нæлгоймагды зылын кæнынц Уæрæсейы Уголовон кодексы 158-æм статьяйы 2-æм хайы ("Адæймагæн стыр зындгонд ракæнгæйæ, давын цау") бындурыл. Слестгæнджытæ куыд раиртæсттой, афтæмæй 2022 азы августы бонтæй иуы, горæты бирæфатерон хæдзæрттæй иуы кæртты уæвгæйæ, гуырысхойаг йæ 'ргом аздæхта æнæхицауæй лæууæг хæдтулгæмæ. Машина куй басгæрста, уæд йæ дуар разынд гом. Æрыгон

нæлгоймаг айтæ-уййтæ нал фæкодта æмæ машинæйы хуылфæй фелвæста магнитолæ æмæ æндæр техникон фæрæзтæ. Ахæм архайдæй машинæйы хицауæн ракодта 17 мин сомы аргъ зынд. Кæй зæгъын æй хъæуы, давд техникæйæ йæхи фæндонмæ гæсгæ спайда кодта. Ныр уголовон хъуыддагмæ æркæсдзæн Дзæуджыхъæуы Промышленнон районы тæрхондон. Амынд фыдракæнды тыххæй ахосджынаг рахæссæн ис ахæстони 5 азы онг фæбдыны тæрхон.

РЦИ-Аланийы Прокуратурæйы пресс-службæ

Дæсныады сусæгдзинадтæ

"Россети Цæгат Кавказ": гом дуæртты бон

Компани "Россети Цæгат Кавказ"-ы регионалон дæлхайад — куыстуат "Севкавказэнерго"-йы хæххон-металлургон институты студенттæн саразтой гом дуæртты бон.

Цæгат Кавказы хæххон-металлургон институты профилон ахуырады хайады студенттæн — фидæны энергетиктæн — компанийы минæвæрттæ сæ объекттыл саразтой стыр экскурси. "Севкавказэнерго"-йы бæрзонд куджытæ студенттæн радзырдтой республикæйы энергетикон комплексы абони уавæр æмæ йæ дарддары райрæзты нысанта тыххæй, базонгæ сæ кодтой технологон

комплексы дæлхайæдты архайдмæ. Кæй зæгъын æй хъæуы, фæсивæдмæ сæвзæрд бирæ фарстытæ — уыдонæн сын бæстон дзуаппытæ радтой компанийы разамонджытæ æмæ раззагдæр специалисттæ.

Гом дуæртты бон æмæ æндæр ахæм мадзæлтты фæрцы студенттæ хуыздæр базонынц сæ фидæны дæсныады хицæндзинадтæ æмæ сусæгдзинадтæ, сæхицæн фæбæс-

Нæ уацхæссæг

Нымæцтæ

Æхсæры тыллæг

Куыстуат "Аланийы æхсæр" 2023 азы фæнд кæны 20 тоннайы æхсæр æрæмбырд кæнын.

Абони онг 200 гектары фæзуатыл сагд æрцыд æхсæры къуæртæ. РЦИ-Аланийы Хицауады Сæргълаууæг Дзанайты Барис куыд загъта, афтæмæй ацы хъуыддаг у, йæ иу-мæйаг аргъ 160 милуан сомы кæмæн у, ахæм инвестицион проект.

"Куыд фæнды йæ дæр, ныры рæстæджы мах не 'ргом фылдæр здахæм инвестицион проекттæм. Æрæджды уын уæ куыстуаты рæзтæн радик кодтам зæххы хай. Сæйрагдæр нын у амалхъомады къабазæн æххуыс кæнын", — фæнысан кодта премьер.

Уæлдæр амынд 160 милуан сомæй 48,8 милуан сомы — федералон бюджетæй сты, 3,6 милуан сомы — республикæйы æмæ 102,3 сомы та — æнæбюджетон фæрæзтæ. 2023 азы æхцыйы фæрæзтæ æххæстгонд цæудзысты 6,5 милуан сомы. 2024 азы та уæлæмхасæнæн 1,9 милуан сомы дихгонд æрцæудзæн хи фæрæзтæй.

Дзанайты-фырт ма бафтыдта, проекты бындурыл ма куысты бынæттæ 50 адæймагæн конд кæй æрцыд, уый дæр.

БÆЗЗАТЫ Алинæ

Аудынад

Хъыгдард-байафджытæн — æххуыс

Сахакъæвдаты аххосæй хъыгдард чи баййæфта, Уæрæсейы Сырх Дзуар уыцы цæгатыстойнаг æрбарысты гуманитарон товарты 14 мин цуæгæй фылдæр. Гуманитарон æххуысмæ хауыны сывгæгкæнынады дзаумæттæ æмæ хойраг.

Ивгъуыд мæй нæ республикæйы цалдæр цæрæн бынаты (уæлдайдæр та — Хуссайраг посёлок, Октябрхъæу æмæ Ирыхъæу) тыхуарынты аххосæй хъыгдард баййæфтой. Дзæуджыхъæуы расидтыты æнæнхæлæджы уавæры фæтк.

— Сахакъæвдаты нæ регионы цæрæг фондз мин адæймагæй фылдæры бахъыгдардтой. Хъыгдардбаййæфæг цæрæн бынæттæм хойраг æмæ сывгæгкæнынады фæрæзтæ баласдзыстæм. Уарыны доны аххосæй бирæ адæмæн сæ хæдзæртты æвæрд хъæдæрмæгæй арæст дзаумæттæ фехæлдысты, æмæ сæ æппарын бахъуыд. Уæрмытæм ныккæлæгдон кæй сæвзæр кодта, зымæгмæ цæттæгонд уыцы хойраг дæр æппарын бахъуыд, — зæгъы Сырх Дзуары регионалон хайады разамонæг Хъуысаты Ирине.

Тыхуарынты аххосæй хъыгдардбаййæфæг адæм амынд хайадæн бафæдзæхстой хойраг æмæ сын сывгæгкæнынады дзаумæттæй баххуыс кæнын.

Нæ уацхæссæг

Наука

Хорз мыггæгтæ — бæрзонд тыллæджы бындур

Хæххон паддзахадон аграрон университеты хæрзхæд мыггæгтæ æвзарæн æмæ цæттæгæнæн центры байгом нырыккон генетикон технологиты лаборатори. Нæ республикæйы уый у фыццаг, Цæгат Кавказы та — дыккаг ахæм лаборатори.

Амынд цæуынд, уыдон кадимæ сæххæст кæнын. Дызæрддыггæ нæу, нæ бæстæйы экономикайы æмæ нырыккон технологиты рæзтыл кусгæйæ,

Куыд зонæм, афтæмæй Аграрон университеты картофы мыггæгтæ хæрзхæддæр кæныныл куынд 15 азæй фылдæр. Уымæн уым ис хорз фадæттæ, хæхты кусы сæрмагонд хуымты комплекс, университеты та — картофы мыггæгтæ хæрзхæддæр æмæ æнæнæндæр кæнынлы лаборатори.

Каддждын уавæры йæ гом кæнынлы мадзалы архайдта Цæгат Ирыстоны Парламенты Сæрдар Тускъаты Таймураз. Йæ раныхасы Таймураз загъта:

— Хæххон паддзахадон аграрон университет раггæй зындгонд у йæ ахуырадон, науон æмæ педагогон фæзминаг традицийæ. Æмæ мын æхсызгон у, йæ историйы дыккаг æнхуыс райдайæны дзы ахæм лаборатори кæй фæзындзæн, ацы уæлдæр ахуыргæнæндон ахъаззаг æн-

тыстдзинадтæн аграрон наукæйы рæзты ахæм стыр аргъ кæй скодтой, уый.

2030 азы онг "Бæстæйы технологон рæзты концепцитæ"-йы фæлгæты уæлдай стыр æргом здæхт цæудзæн науон иртасæнты æмæ инновацион ногдзинæдты рæзтæн аккаг уавæртæ саразынмæ. Æмæ Хæххон паддзахадон аграрон университеты коллективæн, — бафиппайдта Тускъаты Таймураз, — æнæмæнг, бантысдзæн, гæххæтты цы нысанта

уыцы-иу рæстæг университеты цы специалисттæ цæттæ кæнынц, уыдонæн дæр сæ зонддзинæдтæй царды парахатæй пайда кæнынæн кæй фæуыдзæн хорз гæнæнтæ.

Парламенты Сæрдар бæстон базонгæ лабораторийы архайдмæ, ныхас кодта йæ кусджытæм. Уыдон иууылдæр сæ дæсныад æмæ зонддзинæдтæ рагацау фæфылдæр кодтой нæ бæстæйы раззагдæр биотехнологон æмæ селекцион центрты.

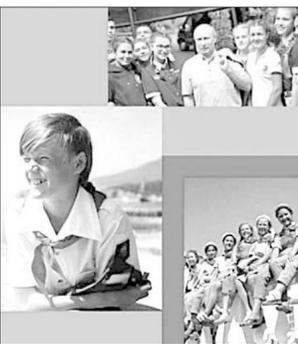
Уый у стыр æнтыст канд нæ республикæйы нæ, фæлæ æнæхъæн бæстæйы аграрон наукайæн дæр.

Фатимæ ХАДАШЕВА

Хуссар Ирыстонæй

Скъоладзауты балц — "Артек"-мæ

15 хуссарирстойнаг скъоладзауты сæрдгын каникулæ арвдгъысты æппæтуæрæсеон фæлладуадзæн сывæлæтты центр "Артек"-ы.

Уый тыххæй журналисттæн фехъусын кодта федералон агентад "Россотрудничество"-йы цхинвайлаг хайады минæвар. "Россотрудничество"-йы минæвары ныхасмæ гæсгæ, агентад ауалдзæг саразта скъоладзауты сфæлдыстонд куыстыты дунеон конкурс "Артек"-ыл æнувыд адæм". Уыцы сфæлдыстонд еры-

сы зæрдиагæй архайдтой Хуссар Ирыстоны скъолаты минæвæрттæ дæр. Æмæ сæ архайд фæрæстмæ — 15 хуссарирстойнаг скъоладзауты нымæд æрцыдысты конкурсы уæлахиздзаутыл.

Ныр уыцы фæсивæд æртæ къуырийы дæргъы уыдысты центр "Артек"-ы уызджытæ.

Уымæ, конкурсы уæлахиздзауты хæстæгдæр рæстæг фæхондзысты "Россотрудничество"-йы цхинвайлаг минæварадмæ, цæмæй сын сæ дипломтæ радтой.

(Информацион агентад Рес)

Фæндагон фæтк

Автомобилон инспекцийы амынддзинадтæ

Фæндагон змæлды æдасдзинадæн фадæттæ аразæг паддзахадон инспекцийы дзæуджыхъæуккаг хайады куджытæ рейд "Тонировкæ" баххæст кодтой.

Транспортон фæрæзты æдасдзинады тыххæй техникон уагæвæрдды домæнты аккаг чи нæу, барадхъæххæнджытæ уыцы таргонд раззаг æвгтимæ хæдтулгæты хицæутты уæрдтой. Амынд аипп афоныл нæ аиуварс кæнынны тыххæй хæдтулгæскъæрджды фæивар кæнæн ис 2-4 мин сомæй, науæд та йæ ахæстони фæдгарæн ис 15 суткæйы дæргъы. Горæты фæндагтыл радон профилактикон рейд æххæст кæнынны рæстæг автоинспектортæ раггом кодтой 100 аиппы.

Комкоммæ уагæй фæндагыл транспортон фæрæзты æвгтæй таркæныннады уæлцар сисæн кæмæ гæсгæ ис, рейды архайдгæ пьæлицæйы куджытæ хæдтулгæскъæрдждытæн законæвæрынады ахæм домæнтæ æмбарын кæнынц (административон

ры нæ радтынц). Уынаффæ æххæст кæнгæйæ, бирæ хæдтулгæскъæрдждытæ таргæнæг пленкæ хибарæй систой. Уæ

тæй, раззаг авджы рухсудзынады къæлхæн та 75 проценттæй къаддæр хъуамæ ма уа.

Автоинспектортæ æппæт хæдтулгæскъæрдждытæн хъусын кæнынц: афæлгæст чи къуылымпы кæны, уыцы таргонд æвгтæ хæдтулгæ скъæрынны рæстæг æдасдзинадыл æвзæрæрдæм ахадынц.

Уымæй уæлдай, рейды рæстæг автоинспектортæ хæдтулгæскъæрдждытæн хъусын кодтой дæрддзæгмæ цæстфæлдахæн митæй хи бахызыны тыххæй хабæрттæ. Цæстфæлдахæн миты сæйраг хуызтæ амынд æмæ, ацы фыдракæндтæй хи бахизæн куыд ис, уыдæтты тыххæй хъусынгæнинæгтæ фыст кæм сты, пьæлицæйы куджытæ хæдтулгæскъæрдждытæн ахæм тематикон гæххæттытæ радтой.

Ацы хабар фехъусын кодта нæ республикæйы Мидхуыддæтты министрæды пресс-службæ.

Нæ уацхæссæг

Рохан æвгъау нæмттæ

Дыууæ газеты иу стыр хæлар

Уый заманхъуылаг Дзюиты Мухтарæй загъын. Абон, хъыгагæн, не 'хсан нал ис, фæлæ уый ахæм кады аккаг уыд, цæмæй йæ мах мысæм. Уæлдайдæр, мæнæ ацы азы 13 июлы йыл хъуамæ сæххæст уыдаид 90 азы.

Дыууæ газеты та сты нæ уарзон "Рæстдзинад" æмæ махæн нæхи районы "Рахизфарсы цард". Сæ дыууæйæн дæр Мухтар йе 'рыгон азтæй фæстæмæ уыд æппæты хуыздæр æхсæнадон уацхæсджытæй сæ иу. Уый йæ уацхуыдтæ æмæ очеркты ирдæй æвдиста йæ райгуырдæн хъæуы бирæвæрсгæ цард, нæ ирон хъæздыг дзырдтæ та-иу ссардта æппæты фæлмæндæр дзырдтæ йæ хъæукæгты цардууаджы тыххæй. Карз ныхæстæй та æвдиста аиуварсгæнинаг хуыздæрæдтæ. Йæ рæстæджы нæ дыууæ арфæгонд коллективы равдысты хъæппæрис, цæмæй республикæйы хуыздæр журналисты хорзæхджын кæнон Дзюиты Мухтары номы премиæ афæдз иу хатт. Кæд ма раст хуыды кæнын, уæд æй райстай дзæнæты бадинаг Багаты Аврам, стæй Цгъойты Хазби, Черчесты Хъасболат, мах газетæй та Хъаныхъуаты Савели, Мыкагъаты Азæ æмæ æз мæхæдæг. Цæйдæр, раст зæгъгæйæ та, кæйдæр аххосæй уыцы хорз мадзгал абон арæст нал цæуы.

Фæлæ, преми кæй ном хаста, нæ уыцы курдиатджын æхсæнадон уацхæссæг Мухтар махæй рох нæу, фыццæджыдæр, уымæн, æмæ уый йæ фыст æрмæджытæй нæ дыууæ газеты дæр кодта ноджы мидисджындæр, кæсджыты цæсты та кæдджындæр, мах ын нæхæдæг дæр стыр аргъ кодтам. Уый уæлæуыл цы фæд ныууагъта йæ цардæй, уый сыгъдæг æмæ рæстæг у.

Мæнæ йæ кувдæй мысынц абон: Цгъойты Хазби — газет "Рæстдзинад"-ы раздæры кусæг, Хетæгкаты Къостайы номыл паддзахдон премийы лауреат:

"Æз ма хорз хуыды кæнын — ивгъуыд æнуы æвдайæм-æстайæм азты нæ газеты уæды редактор Хъаныхъуаты Валодя иу арæх нæхи-мæ æрбахуыдта æхсæнадон уацхæсджыты. Иу ахæмы æз базонгæ дæн заманхъуылаг Дзюиты Мухтаримæ. Раздæр иуæмæйæг ныхас цыд редакторы кабинеты, æмæ уым йæ æргом дзырд æмæ уагæй мæн уайтагъд йæхимæ аз-дæхта, мæ зæрдæ мæн балхæдта йæ æрдзон удыхæд æмæ зондахæстæй. Уымæй фæстæмæ тынг балымæн стæм. Мухтарæн цы йæ фыстæй, цы йæ ныхасæй адæймагмæ цыд цæрыны æнкъарæн, æнæфылдæбонæй царды кæй ницы ис, æнæ уымæй кæй нæ фидауы, адæймаг æй кæй нæ 'нкъары, уыцы хуыды.

"Æз æй мæ зæрдыл бадардон, иннæ адæмы рибыл чи рибисы, сæ цинæй йæ зæрдæ кæмæн райы, ахæм адæймагæй, ахæмтæ мы-дадзын цырагътæй уæлдай не сты, судзынц, цард рух кæнынц сæ уды хъомысæй æмæ сыгъд фæвæййынц. Йе 'рмæг-иу нæ газеты куы ращид, уæд æз ахæм бон нæ хуыды кæ-нын, æмæ нæм газеткæсджытæй мæчи 'рбалдура йæ арфæйы ныхастимæ.

Кæцы аз уыд, уый ныр нал хуыды кæнын, фæлæ ма фæстæг хатт йæмæ сæмбæлдтæн, санатори "Осетия"-йы йæ фæллад куы уагъта, уæд. Уый редакцимæ хæстæг у, æмæ нæм иубон æрбауад, фæбадтыстæм, фæныхæстæ кодтам, ног æрмæджытæй нын ныфс баваерд-та, фæлæ йын, мæгуыр, нал бантыст. Мах ыл æгас коллективæй дæр тынг фæхæг кодтам. Нæ хыг æмæ нæ зæрдæйы ахæст æм уый фæдыл нæ фыст æрмæджыты равдыстам".

Дауыраты Дамир — 80-æм азты районы газеты редактор:

"Хаттаг-иу нæм Мухтар редакцимæ æрæг-мæ цыди, иу хах дæр-иу нæм нал кодта, æмæ-иу нæ куджытæ кæрæдзæйы афæрс-афæрс кодтой: "Цы нын фæци Мухтар?", "Рох кæнын нæ райдыдта нæ заманхъуылаг хæлар, кæд нæм истæуыл фæхæрам, нæ йæ зонис?", "Уæд та йæм тел ныццæвæккам, дæ зæрдæ ныл цæ-мæн ивис, зæгъгæ"...

Хъазæн ныхас-иу скаудта: "Кæд ын мыййаг, быдыраг цæргæс йæ фыссæн сис ахаста æмæ йын æй Дурджын бæрзондыл æрæ-вæрдта. Уæд та йын иу цалдæр сисы æтлпæй ариттиккам?".

Газеткæсджытæ дæр — афтæ. Æмæ-иу уæд æз сæ дыууæтæн дæр зæрдæ баваердон, а дыууæ бон та йæ махмæ хъæуы, зæгъгæ. Æцæгдæр-иу мæ ныхас æрщиды, æмæ-иу нæ газет Заманхуылы æхсыгон хабæрттæй сфидыдта. Уæртæ мæхæллон фыййау Алаудин Алероев хъæубæстимæ æфсырмæны цард кувд кæны, фалæсхæг Дзюиты Хадзымырзæ дæлæ комсомольскы хъæуккаг Хынцæгты Ина-лæн кувд бахуыс кодта хæдæрмæгæй йе 'рдæгарæст хæдзарæн, Хадыхъаты Бæтхæйы æхцатæ фæндагыл кувд ахаудысты, Дзюиты Тæгæри йын сæ кувд сардта, йæ тæккæ хæдзармæ йын сæ кувд сардта, Хадыхъаты сæрæндæр лæппутæй иу уæгæры фæле бирæгъты æгъатырдæры кувд бахъæхъæдта æмæ йæ иу æхстæн кувд афæлдæхта...

Нæ редакцийы уæды азты куджытæй ма абон цардæгас чи у, уыдон куы сæмбæлынц — Мыкагъаты Азæ, Зифæ, ды дæхæдæг, уæртæ Фарныхъæуы Пухаты Валерик, Дзæуджыхъæуы Хæдарцаты-Гæмæхарты Людæ, уæд æй зонис, кувд зæрдæгæй йæ æрымысæм, уый. Мухтар зыбыты иунæг хатт дæр махмæ афти-дæй никуы 'рбацыд. Кувддæр-иу Заманхуылы фыццаг дидинджытæ фæзынд, уæд-иу дзы æнæрбахæстæг нæ фæлицæ нæ сылгоймæгтæн. Никуы мæ фæрох уыдзæнис, иухатт уымæн йæ хаст давæтгæй нæ нымæрдæр Томайты Ми-нычкæ сойæвдылд чыртæ куы скодта, уый. Нæ къамисæг Дзангубетты Дзæмболат хъæд-даг кæрдоты кампот уарзта, æмæ нын-иу дзы Мухтар голладжы дзæг æрбаласта... Йæ дык-каг бинонтыл нæ нымæдта...

Æз-иу æй уæддæр дзырдтон, ул азты фæстæг дæр æй загъын: "Кæд заманхъуылаг-тæй исчи йæ хъæу, йæ хъæубæсты уарзта, уæд уый уыдис Мухтар. Æцæг Стыр æмæ Æнæхин уарзтæй. Уый уыд не Стыр уацхæс-сæг, не Стыр хæлар..."

Дыккаг хай.

Мухтар: "Мæн нæ ацы дыууæ газеты тардтой размæ..."

Мæнæн ацы ныхæстæ Мухтар кæцыдæр аз Заманхуылы йæ кусæн кабинеты загъта, æмæ мæ уæдæй нал рох кæнынц: "Фидарæй дын мæ бон зæгъын у, — сæрыстæрæй кодта дарддæр йæ ныхас, — æз "Рæстдзинад" æмæ нæхи районы газеты фæрцы царды размæ кæй ращидтæн, уый. Разæнгард мæ кодтой, хорз хуыддæгтæ кæнын мæ домдтой. Амæй фæстæмæ дæр сын мæ сæрæй ныллæг кув-дынын æмæ сæ иудадзгæдæр стъалытимæ бардзынæн. Æз мæхи удæй бирæ аргъ код-дæр уыдæн".

тон æмæ кæндзынæн газеты куджытæн. Æз архайдон, цæмæй уыдонæй, стæй кæсджы-тæй исчи афтæ ма загъта: "Рæстдзинад"-ы фæрстыл Мухтар адæмы раст цæрыныл ахуыр кæны, бæрзонд ныхæстæ сын кæны, афтæ-мæй йæхæдæг та цæмæй у иннæтæн фæзмил-наг? Мæнæн мæ бæрзонд уæхсчытыл стыр хæс сæвæрдтой мæ дыууæ уарзон газеты дæр, æмæ ма дын æй иу хатт загъын, уыдон мæ размæ тардтой царды бæрзæндæм".

Цас ын бантысты, уымæн æвдисæн сты йæ ахуыры фæндагтæ. Астæуккаг скъолайы фæстæг каст фæци Назраны ветеринарон техникум, Дзæуджыхъæуы хъæуон хæдзарды бухгалтерты скъола, Хъæуонхæдзардон институты агрономы факультет, Хъæуонхæд-зардон институты экономикон факультет (фæсауонмæ).

Кæрæдзийы фæдыл уын ранымайдзынæн йæ фæллойадон фæндагтæ дæр: кæрæгас, хыгдæхæссæг, бригадир, бухгалтер, эконо-мист, агроном, партион организацийы нымæрдæр, колхозы сæрдæр. Иууылдæр — йæ райгуырдæн хъæуы.

Адæм йæ рæстæджы æвдисæн уыдысты, Мухтар йæ фæстæг кувд кувд ныууагъта, уы-мæн. Мæнæ цы фысты уый тыххæй Цæгат

Абон Ирыстоны активон-дæр æмæ курдиатджындæр æхсæнадон уацхæсджытæй иу — Дзюиты Мухтары ном хæссы йæ райгуырдæн Заман-хуылы сæйраг уынгтæй иу, цы хæдзары райгуырд æмæ хъомыл кодта, уый къулыл кæдджын уавæры бафидар кодтой Цæгат Ирыстоны адæмон нывгæнæг Дзюиты Михалы сконд мемориалон фæйнæг мæнæ ахæм фысти-мæ: "Нæ хицауадæй адæмон Мухтарæй хуыздæр ничи уыди, рæстдзинад агурæг-иу адæм æрмæст Мухтармæ цыдысты".

Ирыстоны адæмон фыссæг Дауыраты Дамир йæ чыныг "Мухтары бæрзонд куæндон"-ы 58-æм фарсыл: "Кæцыдæр аз Уырыцхуаты Зауырбеджы Хъæуон хæдзарды министр-ды министры бынатæй куы систой, уæд йæ фылдæр рæстæг æрыста йæ райгуырдæн хъæу Заманхуылы. Ам ын йæ хæдзары дзæбæх дыргъдон уыдис æмæ йæм зылдис. Иубон ын Мухтар йæ дуар бахаста æмæ йын загъта: "Дæу хуызæн ахуыргонд лæг æнцæд кæй бады, уый мæм раст нæ кæсы, мæнæн зын у дæу хуызæн специалист, дæсны разамонæг

æгуыст уа, уый. Æз дын дæттын мæ бынат. Уый хъæуæн дæр æмæ колхозæн дæр пайда-дæр уыдзæн".

Нæ кувмдта Зауырбег, фæлæ йæ Мухтар сразы кодта, йæхæдæг æй æвзарæн æмбыр-дмæ дæр æрласта, равзæрстой йæ. Адæм Мухтарæн фæарфæтæг кодтой, дæ царæнбон, дам, бирæ, æгайтма дæм ахæм хъæру разын-дис, ды дам, равдыстай раст лæджы ми-ниуæг. Уый уыдис, нæ Советон бæстæ хæлын куы райдыдта, уыцы азтæй иуы. Абон æндæр исчи афтæ бакæнид?..

Æз уыцы бонтæй иуы сæмбæлдтæн хъæуы цæрджытæй цалдæримæ. Мæнæ мын цы радзырдтой Мухтары тыххæй:

Мыртагты Рамазан:

"Æз ацы колхозы сæрдæртæй бирæтимæ бакуыстон, фæлæ дзы, Хуыраныстæн, адæ-мæн Мухтарæй хуыздæр ничи уыди. Ничи! Æз æй кæйфæндыйы цур дæр зæгъдзынæн".

Сатцаты Али:

"Раст лæг уыдис Мухтар, комкоммæдзураг, ахæмы адæм се 'ппæт нæ фæуарзынц. Давгæ чи кæны, æвзæр митыл хæст чи у, фæллой йæ цæсты кæдджын кæмæн нæу, уыдонæн æргом сæ рæддид куы зæгъай, уæд уый сæ зæрдæ-мæ нæ цæуы. Мухтар та уынджы дæр, æм-бырдты дæр кодта æрмæстæр æргом ны-хас, раст ныхас, фæсномыгæй дын никуы ницы загътаид. Уыцы хуындæджы йæ ныфс тынг хаста газет "Рæстдзинад"-æй, хъæуы адæм æмæ хъæуы хабæртты тыххæй уырдаем фыста..."

Цы кад баззæд йæ фæстæ...

Абон Ирыстоны активондæр æмæ курдиат-джындæр æхсæнадон уацхæсджытæй иу — Дзюиты Мухтары ном хæссы йæ райгуырдæн Заманхуылы сæйраг уынгтæй иу, цы хæдзары райгуырд æмæ хъомыл кодта, уый къулыл кæдджын уавæры бафидар кодтой Цæгат Ирыстоны адæмон нывгæнæг Дзюиты Михалы сконд мемориалон фæйнæг мæнæ ахæм фысти-мæ: "Нæ хицауадæй адæмон Мухтарæй хуыздæр ничи уыди, рæстдзинад агурæг-иу адæм æрмæст Мухтармæ цыдысты". Уы-цы ныхæстæ нывгæнæг хъæуы адæмæй фе-хуыста.

Иннæ ахæм, Цæгат Ирыстоны адæмон поэт, заманхъуылаг Чеджеты Ехсар Мухтары хорз зылдта, йæхи удæй йын бирæ аргъ кодта æмæ йыл скодта зарæг, музыка та йын ныффыста зындгонд композитор Секынатты Альбинæ, уыцы зарæг арæх хъуысы, æхсæвæй-бонæй цы радио кусты, уымæй. Мухтары цард æмæ фæллойы тыххæй Дауыраты Дамир ныффыста чыныг "Мухтары бæрзонд куæндон". Джиппы уагъд 2005 азæй фæстæмæ æрщидис æртæ хатты. Мухтар фыста уацхуыдтæ, очеркты, радзырдтæ. Сæ хуыздæртæ хичæн чыныгæй рауагъта рух дзæнæты бадинаг Къæбойты Мураг.

Мæнæй нæ рох кæнынц, кæддæр мын Мух-тар цы зондджын ныхæстæг загъта, уыдон дæр: "Царды дæхицæн хорзæй саразын цы нæ бантыст, уыдон кæд дæ цот саразтой, уæд дæ фæд нæ фæдзæгъæл." Сæ фыды кадыл абон æфтауынд йæ бирæ цот, йæ фарныл ын фарн æфтауынд. Уый тыххæй поэтикон рæнхъытæ ныффыста ногираг **Сланты Солтан**:

"У йæ хъæу Заманхуыл, Арыхъ дæр æй хонынц. Ам Мухтары фыртты Стырæй, чысылæй зонынц. Хъазыбег — сæ хистæр, Мыггаджы бæттæг. Бирæтæ сæм уымæн Бакæнынц хæлæг. Ахæм гуырдты фæрцы Дзюитæ — домбай. Уый тыххæй Мухтарæн Рух дзæнæт — йæ хай..."

Фæсныхас. Æз æй зоннын, нæ газеты дыууæ редакторы — Хозиты Барис æмæ Хъазиты Иринæ дæр æхсæнадон уацхæсджытæн стыр аргъ кæй кæнынц, уый. Гæмæ сын Хуыцау ахæм амонд радтæд, цæмæй ма нæм фæзыной Мухтары хуызæн курдиатджын æхуысгæнджытæ! Ахæм амонд уæд нæ газеткæсджыты дæр!

ХОСОНТЫ Земфирæ, Цæгат Ирыстоны культурæйы сгъухт кусæг

Хуссар Ирыстонæй Этнолагер кудздæн

Дзауы районы Начгър-лайы хъæуы дыууæ радæй ацауинаг этнографон ла-геры архайын кæй фæнды, республикæйы Фæсивæ-дон политикæ æмæ спорты комитет уыцы адæмæй куврдиаттæ исы.

— Алы рады дæр архай-дзæн фæйнæ æхсай адæй-маджы. Этнолагер дихгонд у ахуырадон, спортивон-туристон æмæ культурон-ир-хæфсæн программæтыл. Уыдонмæ гæсгæ фæсивæд-мæ ирон хойраг æмæ æгъ-дæуттæй, стæй национ кæфтытæ æмæ хæзæтытæй зондзинæдтæ фæзын-дысты. Этнолагеры хæс у фæсивæды 'ргом ирон адæмы æгъдæуттæ æмæ культурæмæ аздахы, — зæгъы амынд ведомствæйы министр.

Национ æгъдæуттæ æмæ культурæйы райрæстæн ахъаз кæнынæ хæс æвæрд кæуыл ис, уыцы этнолагеры архайдысты 14-17-аздыд лæппутæ æмæ чызджытæ. Фæсивæдон политикæ æмæ спорты комитет кувр-диаттæ исы 15 июлы æм-гъуыдмæ.

Нæ уацхæссæг

Ахуд æмæ фылдæр фæцæрай

Иу лæг æрбацыд дох-тырмæ æмæ йын хъаст кæны:

— **Мæ буар мæ хæры. Дохтыр æй федта, хос-тæ йын рафыста. Иу ца-дæры фæстæ та йæм уы-цы лæг æрбацыд.**
— **Дохтыр, уæддæр мæ мæ буар хæры.**
— **Дохтыр та йæ федта æмæ фæрсы:**
— **Дæхи куы ныннайыс, уæддæр ма дæ фæхæ-ры?**
— **Зоныс, фыццаг дыууæ мæйы мæ ницы фæхъыгдары, стæй та мæ хæрын райдайы.**

Халон фæгъæхы. Йæ сæр бæласы цонгыл скъуырда æмæ зæхмæ æрхауд. Уый фæстæ сыстад æмæ дзу-ры:

— Хорз æмæ мæ сæры магъз нæй, æндæра нæ сæнкъуысындаид.

Фембæлдысты дыууæ зонæг чызджы. Рагæй нал фæдтой кæрæдзи. Иу иннæмæн дзуры:
— **Чи мæ куры, уый мын знон ахæм дисса-джы дзæбæх ныхæстæ фæкодта æмæ...**
Ды, дам, дæ арæгастæу, зондджын, уыдзынæ хорз æфсин. Æмæ, дам, райсон дæр цæттæ дæн дау ракурынæм.
— **Мæнмæ гæсгæ, ды хуæмæ уыцы фæндыл ма сразы уай.**
— **Цæуылнæ?**
— **Чындзæхсæвы раз-мæ дын гæды ныхæстæ чи кæны, уылы кувд ис æууæндæг?**

Къобор Хъамболæн дзу-ры:

— **Æвæдзæ, æмбисæнд-тæ дæр се 'ппæт раст не сты. Иу ирон æмбисонд ахæм ис: сæры цæфæй, дам, хъазт нæй.**
— **Æмæ цы?**
— **Кувд цы? Уæдæ фут-болисттæ пурты цæмæй къуырынц?**

Æлхæнæг дзуры, алы-выдтæ йын чи акалдта, уыцы дуканигæсмæ:
— **Дæ ныхæстæ фæстæмæ айс!**
— **Хорз æй куы зоныс, мах дуканийы фæстæмæ ницы исынц, уый. Мæ бон у, се 'муæз чи у, ахæм æндæр дзырдтæй сæ байвын.**

Официант, кæс-ма, мæ хъæрхуыппы цы рæсугъд цæппузыр ссардон!
— **Хуыцау дæ саразæд, нæ хæринаггæнæг та йæ абондæргы агургæ кæ-ны...**

Газеткæсджыты сфæлдыстад

ГÆЗЗАТЫ Маргаритæ

Хурмæ бæллын

Никуы тыхсын хуры тæвдæй, Бирæ уарзын æз йæ хъарм. Цасфæнды лæууон — йæ тынтæй Никæд кæны сау мæ царм.

Хурмæ бæллын алы райсом, Дарын уымæ риу уæргæх. Хур куы кæсид 'хсæвæй-бонæй, Й' алыварс та — арвы цæхæ.

Уый нæм худид, мах та уымæ, Хъæлдæгдæр цæуид нæ цард. Уæлдæф байдзæг уайд цынтæй, Хъуысид алы ран сæ зард.

Хурмæ бæллын алы райсом... Уæдз, кæсæд нæ сурмæ хур. Нæй сæйрагдæр уымæй царды, У нæ цардæн уый бындур.

Мæ Ирыстон

Мæ гыццыл Ирыстон, Уæлахизтæй цæр! Бæрзæндты кувд хæссон Дæуæй æз мæ сæр!

Сæрыстырæй алкæм "Ирон дæн" зæгъын. Дæ хъæбатыр адæм Сты хурæн йæ тын.

Дæ зындгонд хъæбултæ — Нæ зæрдæйы кад. Нæ рæсугъд æгъдæуттæ — Нæ царды бæркад.

Нæ уæздандзинадæй Мах дарæм бæрæг. Нæ хæстæгдзинадæй Нæ тæрсы цæргæг.

Æххуысы рæстæгдæй Цæттæгæ лæууæм, Дæ намис нæ дуджы Мах размæ хæссæм.

2018 аз

Къостайы

Цардтæ ды æндæр æнуыс. Дзæг — зындзинæдтæй дæ цард! Абон дæр ма махмæ хъуысы Адæмыл дæ хыджы зард...

Ды Ирыстонæн йæ цъпп дæ, Йе стыр кад æмæ кæдзæд! Номдзыд лæг, кæцæй фæзындтæ? Срухс кодтай нæ Иры зæхх.

Ды нæ иузæххон, хуымæтæг, Ды нæ æвзæджы бындур. Ды цæрæнбонты нæ фæтæг, Ды нæ намис æмæ хур.

Ды æгæстæй дæр — æгæсдæр! Зоны алчидæр дæ ном! Ды æппæтæй дæр — зынаргæдæр, Ирæн чи скодта цæсгом!

Ис "Ирон фæндыр" нæ разæй! Стæм сæрыстыр мах даууæй. Ды æрыст уыдтæ Хуыцауæй, Ды æрыст уыдтæ зæдтæй!

Иры дзыллæгæн дæ кæдджын, Ды нæ тырыса хæссæг! Ды Ирыстонæн дæ адджын, Алкæй зæрдæйы цæргæг!

ТЕДЕТЫ Альбинæ

Уарзон цæстытæ

Æрдзы лæвар нын — Уалдзæджы нывтæ, Сæ райздæст хуызтæй Фæндаг нывæндынц.

Уарзон цæстытæ — Зæрдæйы фидуц, Æнусон уарзыл Гуыдир æвæры.

Нæ хæхты нывтæ Тыхтæ æфтауынц, Царды кæбиц сæ Бæркадæй дзæг у.

Æрдзы лæвар нын — Уарзон цæстытæ, Царды фæндагыл Цырагъау судзынц.

Арфа

Фæрнæйдзæг уг, нæ хистæртæй кæстæрмæ, Рæсугъд фæндæггæтл мин азты цæут. Куырхон зондæй, хорз ныхасæй 'рвълбон Уæ зæрдæты хъарм кæстæртæн дæттут.

О, ахуыргæнæг, рухстауæг сылгоймаг, Дæ рауагъдонтæ буц кæнынц ныр дау. Зынаргæ Данылы чызг Фатимæ, Зæгъæм дын абон арфæйы ныхас.

Цы диссаг æмæ аив сты бонтæ, Кæм арывстам нæ ахуыры рæстæг. Мах ам, нæ разамонæгимæ иумæ, Цыдыстæм кæлхæнтæй цæрдæг.

Сæрæй дын кувæм... бузныг дын, Фатимæ, Кæй бауагътай нæ рæзгæ удты ныфс. Нæ зæрдæты та мин азты хæсдзыстæм Дæ уды хъарм, уæздан, фæлмæн ныхас.

КОКОЙТЫ Махар

Рухсы тылд изæртæ

